

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

PODSEKRETARZ STANU
Katarzyna Nowakowska

Warszawa, 27 lipca 2026 r.
DPS-XIII.070.125.2026

Pan
Wojciech Brzozowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z Państwa pismem znak: KMPT.575.7.2026.KD z 15 lipca 2026 r. przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

w imieniu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uprzejmie dziękuję za zaangażowanie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w obszar związany z kontrolą przestrzegania praw mieszkańców domów pomocy społecznej. Ministerstwo priorytetowo traktuje kwestie działań zmierzających to poprawy jakości usług w domach pomocy społecznej, a także kwestie związane z przestrzeganiem praw mieszkańców tych placówek.

Bezpośredni nadzór nad domami sprawują przede wszystkim organy prowadzące tj. powiat bądź gmina. Ponadto zgodnie z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wojewodowie sprawują nadzór nad jednostkami pomocy społecznej, zatem inspektorzy urzędów wojewódzkich mają uprawnienia do kontrolowania domów pomocy społecznej w zakresie spełniania standardów określonych przepisami prawa, które muszą być spełnione przez wszystkie tego typu placówki, w szczególności odnoszące się do warunków bytowych, świadczonych usług, spełniania wymogów dotyczących wskaźnika zatrudnienia czy przestrzegania praw mieszkańców.

Szczegółowe zasady, organizację i tryb przeprowadzania kontroli i sprawowania nadzoru określono w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej. Czynności z zakresu kontroli w domach pomocy społecznej prowadzonych przez samorządy lub na ich zlecenie wykonywane są w trybie kontroli: kompleksowych, problemowych i doraźnych.

Zatem mając na względzie informacje uzyskane od Państwa, iż przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur zaobserwowali praktykę stosowania wobec mieszkańców łóżek przypominających klatki oraz biorąc pod uwagę nadzór wojewodów nad domami pomocy społecznej, w dniu 20 lipca 2026 r. skierowałam pismo do wszystkich wojewodów z prośbą, aby kwestia ewentualnego stosowania tego typu łóżek była przedmiotem sprawdzania w trakcie kontroli domów pomocy społecznej prowadzonych w imieniu wojewodów przez inspektorów wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich, a w przypadku stwierdzenia stosowania tego typu łóżek formułowanie odpowiednich zaleceń pokontrolnych uwzględniających stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich dążących do zapewnienia mieszkańcom bezpiecznych warunków.

Wyjaśniam również, że mając na względzie potrzebę poprawy jakości usług świadczonych przez domy pomocy społecznej, w procedowanym projekcie zmian do ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (UD 315) uwzględniono przepisy zwiększające bezpieczeństwo osób mieszkających w domach pomocy społecznych – m.in. przez poszerzenie zakresu kontroli przeprowadzanej przez wojewodów o obszar przestrzegania praw człowieka.

Należy wskazać również, że z dniem 1 stycznia 2024 r. weszły w życie przepisy zobowiązujące dyrektorów lub kierowników domów pomocy społecznej oraz podmioty prowadzące placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku do prowadzenia rejestru zgłoszeń o zdarzeniach nadzwyczajnych dotyczących mieszkańców domu i osób przebywających w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, związanych z zagrożeniem życia lub zdrowia tych mieszkańców, dotyczących wypadków, samouszkodzeń, obrażeń ciała. Wprowadzone regulacje miały na celu ograniczenie skali nieprawidłowości w domach pomocy społecznej i placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a tym samym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych przebywających w takich domach lub placówkach.

Zauważyć należy, że na mocy art. 55c ust. 6 i 7 ustawy o pomocy społecznej organy nadzorujące ww. podmioty zyskały dodatkowe źródło informacji o sytuacji w domach i placówkach, co w rezultacie pozwala na podejmowanie na bieżąco działań naprawczych oraz kontrolnych. Ponadto

podkreślenia wymaga, że informacja zbiorcza o zgłoszeniach o zdarzeniach nadzwyczajnych i podjętych działaniach następnych (nie rzadziej niż raz na kwartał) jest przekazywana przez wójta (burmistrz, prezydent miasta), starostę lub marszałka województwa, wojewodzie. Kolejno wojewoda przekazuje informację ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Ponadto zmiany do rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, jakie weszły w życie 1 listopada 2023 r. wprowadziły obowiązek umieszczenia w budynku domu pomocy społecznej tablicy ogłoszeń, znajdującej się w widocznym miejscu, zawierającej informacje dotyczące danych teleadresowych organów, właściwych miejscowo instytucji i organizacji działających w zakresie wolności i praw człowieka oraz instytucji kontrolnych, w szczególności: Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Pacjenta, państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego, właściwego ze względu na miejsce położenia domu ośrodka pomocy społecznej, prokuratury rejonowej, sądu opiekuńczego. Zmiana ma na celu zaznajamianie mieszkańców z przysługującymi im prawami, w tym z prawem do składania skarg, jak również udostępniania w ogólnodostępnych miejscach adresów instytucji, do których mogłyby się zwrócić osoby zamieszkujące dom lub ich rodziny w przypadku naruszenia praw osób przebywających w tych placówkach.

Mając na względzie wyżej wskazane zmiany przepisów prawa, zarówno te już wdrożone, jak i obecnie procedowane, zapewniam Pana Rzecznika, iż kwestia ewentualnych dalszych możliwych do wprowadzenia zmian skutkujących zwiększeniem bezpieczeństwa mieszkańców domów pomocy społecznej, będzie przedmiotem analiz w bieżących pracach resortu.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/